

RAPORT privind analiza și aplicarea cadrului legal național privind inițierea și desfășurarea unui proces contravențional

INTRODUCERE

Procesul contravențional este activitatea desfășurată de autoritatea competentă, cu participarea părților și a altor persoane titulare de drepturi și de obligații, având ca scop constatarea contravenției, examinarea și soluționarea cauzei contravenționale, constatarea cauzelor și condițiilor care au contribuit la săvârșirea contravenției.

Procesul contravențional începe de drept din momentul sesizării sau al autosesizării agentului constator privind săvârșirea contravenției.

Respectiv, din momentul demarării unui proces contravențional pe marginea unei încălcări ale regulilor de gestionare a deșeurilor, este relevant ca să fie realizată de către autoritatea competentă, mai ales că, în anumite cazuri, împuternicirile se limitează prin lege doar la acțiunile de constatare, competența examinării și soluționării fiind atribuită altor organe.

Nu mai puțin important este faptul de a aprecia atât competența materială cât și teritorială, corectitudinea cărora poate influența finalitatea procesului contravențional (aplicarea unei sancțiuni, încetarea sau nulitatea).

Totodată, fiecare etapă a unui proces contravențional subînțelege un complex de acțiuni procesuale întreprinse prin perfectarea unui șir de acte procesuale (procese-verbale, decizii, hotărâri, etc.), întocmirea cărora poate determina soarta procesului contravențional.

Este vorba despre constatarea contravenției administrative, acumularea probelor, audierea martorilor, cercetarea la fața locului, transmiterea după competență în vederea examinării și adoptării unei decizii, etc.

Cumulativ, prin respectarea etapizată a întregului mecanism al unui proces contravențional inițiat și desfășurat cu respectarea rigorilor legale, se asigură adoptarea de către autoritatea competentă a unei decizii obiective, care nu permanent poate fi cea de tragere a făptașului la răspundere contravențională.

CADRUL LEGAL

Lista actelor normative cheie care stabilesc cadrul legal de bază privind procesul contravențional demarat pentru încălcarea regulilor de gestionare a deșeurilor poate fi expus, după cum urmează:

No	Act normativ	Aspecte cheie reglementate
1.	Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008	- Contravenții în domeniul protecției mediului (<i>Cartea Întâi, Titlul II, Capitolul IX</i>) - Procesul contravențional (<i>Cartea a Doua</i>)
2.	Legea nr.1515/1993 privind protecția mediului înconjurător.	Drepturile/competențele <i>Inspectorului principal de stat al mediului, inspectorii principali raionali ai mediului.</i>
3.	Legea nr.209/2016 privind deșeurile	Atribuțiile <i>Inspectoratului pentru Protecția Mediului</i>
4.	Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală	Competențele Consiliului local și Primarului în cadrul unui proces contravențional
5.	Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător	Competențele Inspectorului pentru Protecția Mediului

I. AGENT CONSTATATOR: COMPETENȚA INSTITUȚIONALĂ DE CONSTATARE/SOLUȚIONARE

1. Aspecte generale:

1.1. Conform art.385 alin.(2) din Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008 (în continuare – CContr/RM),

- Este desemnat ca agent constatator funcționarul din autoritățile indicate la art.400-423¹⁰, împuternicit cu atribuții de constatare a contravenției și/sau de sancționare.

1.2 Potrivit art.393 alin.1 și 2) din CContr/RM,

- Sunt competente să soluționeze cauzele contravenționale:

a) instanța de judecată;

b) procurorul;

c) comisia administrativă;

d) agentul constatator (organele de specialitate specificate la art.400-423¹²).

- Cauzele contravenționale aflate în competența autorităților prevăzute la alin.(1) se soluționează de către autoritatea competentă în a cărei rază teritorială a fost săvârșită contravenția. În cazul contravenției continue sau prelungite, cauza se soluționează de către autoritatea în a cărei rază teritorială s-a consumat ori a fost curmată contravenția.

1.3 În sensul art.399 alin.1) și 2) din CContr/RM,

- Cauza contravențională se soluționează de agentul constatator în a cărui rază teritorială a fost săvârșită contravenția. Acesta poate aplica sancțiunile prevăzute în partea specială a cărții întâi în limitele competenței și numai în exercițiul funcțiunii.

- Agentul constatator poate constata contravenții ale căror constatare, soluționare și sancționare sunt atribuite competenței unor alte organe. În astfel de cazuri, agentul va remite organelor respective procesele-verbale de constatare a contravențiilor.

2. Aspecte speciale privind activitatea Comisiei Administrative:

2.1 În sensul art.398 din CContr/RM,

- Comisia administrativă examinează contravențiile prevăzute la ..., **art. 154, art.157 alin.(7) și (8)**, ...

- Ședința comisiei administrative este deliberativă dacă la ea este prezentă simpla majoritate a membrilor ei.

- Deciziile comisiei administrative se adoptă cu majoritatea simplă de voturi ale membrilor comisiei prezenți la ședință.

2.2 Potrivit art.397 din CContr/RM,

- Comisia administrativă de pe lângă autoritatea publică locală executivă se formează de către consiliul local (sătesc, comunal, orașenesc, municipal) în componența președintelui, vicepreședintelui, secretarului responsabil și a 4-7 membri.

- Obligațiile președintelui, vicepreședintelui, secretarului responsabil ai comisiei administrative se stabilesc prin regulament.

2.3. În conformitate cu Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.55/2010 a fost aprobat Regulamentul comisiei administrative, care pe lângă aspecte de procedură, art.2 prevede următoarele:

- Comisia administrativă se instituie de către consiliul local (sătesc, comunal, orașenesc, municipal) pe lângă autoritatea publică locală executivă.

- Din componența comisiei administrative fac parte președintele, vicepreședintele, secretarul responsabil și 4-7 membri.

- În funcția de președinte al comisiei administrative se alege un viceprimar sau un alt membru al comisiei, în cazul autorităților publice locale în care nu este prevăzută funcția de viceprimar, sau un vicepreședinte, în cazul comisiilor administrative care activează în municipiul Chișinău.

- În calitatea de membru al comisiei administrative pot fi aleși și reprezentanți ai societății civile.

2.4. Conform art.14 alin.(2) lit.w¹) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, Consiliile locale mai realizează și competența privind:

- *formarea comisiilor administrative conform legislației în vigoare.*

2.5. În sensul 423¹⁰ din CContr/RM,

- *Contravențiile prevăzute la art.104¹, 116, 126¹, 134¹, 154, art.157 alin.(4), (6), (7)–(12), art.158, art.178, 179, 180¹, 181, art.273 pct.9), 9¹), 11), 15) și 16), art.326 alin.(1)–(1²) și art.364 alin.(1) și (9) **se constată de către organele specializate ale administrației publice locale.***

- *Sunt în drept să constate contravenții și să încheie procese-verbale primarul, viceprimarul, arhitectul-șef, șefii și șefii adjuncți ai subdiviziunilor specializate din cadrul administrației publice locale, specialiștii principali și specialiștii superiori din cadrul acestora desemnați de către primar.*

- *Procesele-verbale cu privire la contravențiile prevăzute la art.126¹, 134¹ alin.(2), 154, art.157 alin.(7) și (8), art.273 pct.9), 9¹), 11), 15) și 16) și art.364 alin.(1) și (9) se remit spre examinare comisiei administrative, iar procesele-verbale cu privire la contravențiile prevăzute la art.104¹, 116, 178 și 179 se remit spre examinare în fond instanței de judecată competente.*

2.6. Conform art.29 alin.(1) lit.m¹) și t) din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, PRIMARUL mai exercită în teritoriul administrat și următoarele atribuții:

- *desemnează agentul constatator în condițiile Codului contravențional;*

- *constată încălcările legislației în vigoare comise de persoane fizice și juridice în teritoriul administrat, ia măsuri pentru înlăturarea sau curmarea acestora și, după caz, sesizează organele de drept, acestea fiind obligate să reacționeze cu promptitudine, în condițiile legii, la solicitările primarului.*

3. Aspecte speciale privind activitatea Inspectoratului pentru Protecția Mediului:

3.1 Potrivit art.405 din CContr/RM,

- *Contravențiile prevăzute la art.95, 109 –112, art.113 alin.(1)–(6), art.114 alin.(1), (2), (4) și (5), art.115, 117–119, 120–126, 127–130, 132–154, 154¹, art.155 alin.(1), art.155² alin.(3), art.156 și 182 se constată și se examinează de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului.*

- *Au dreptul să constate contravenții, să încheie procese-verbale și să aplice sancțiuni persoanele abilitate cu funcții de control din cadrul Inspectoratului pentru Protecția Mediului.*

3.2 Potrivit art.10 alin.(2) din Legea nr.209/2016 privind deșeurile, Inspectoratul pentru Protecția Mediului exercită următoarele atribuții:

- *exercită controlul și supravegherea de stat a gestionării deșeurilor, inclusiv a deșeurilor de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului;*

- *exercită controlul în domeniile de activitate economică asupra respectării prevederilor prezentei legi și ale actelor normative de către instituții, organizații, agenții economici, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, și de către persoanele fizice, inclusiv străine;*

- *exercită controlul de stat privind respectarea de către instituții, organizații și agenții economici a țintelor de colectare separată și reciclare a diferitor fluxuri de deșeuri și a deșeurilor de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului;*

- *ține evidența și efectuează inventarieri la agenți economici, instituții și organizații privind formarea, valorificarea și eliminarea deșeurilor, precum și stocurile de deșeuri păstrate;*

- *suspendă, total sau parțial, potrivit procedurii prevăzute de Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, activitatea agenților economici în caz de depistare a încălcărilor foarte grave ale reglementărilor privind gestionarea deșeurilor, dacă acestea pot conduce la poluarea mediului;*

- *constată și examinează contravenții și aplică sancțiuni conform Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218-XVI din 24 octombrie 2008 și înaintează acțiuni pentru recuperarea prejudiciului cauzat mediului ca urmare a încălcării prevederilor actelor legislative și normative în cadrul desfășurării activității.*

3.3 Conform Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, sunt relevante următoarele reglementări:

- **art.5¹ alin.(2)**, potrivit căruia, *Controlul se desfășoară doar în baza și în limitele listei de verificare aplicabile pentru domeniul, tipul și obiectul de control în cauză. Lista de verificare poate fi aplicată doar în cazul în care este aprobată, conform rigorilor stabilite de Guvern și prezenta lege, prin actul normativ al autorității publice centrale cu competențe în domeniul de control, la propunerea organului de control corespunzător și în urma consultărilor publice.*

- **art.5¹ alin.(3)**, potrivit căruia, *Acțiunile organului de control și măsurile aplicate în cadrul controlului sunt raportate la următoarele niveluri de încălcări ale legislației:*

a) *minore – încălcări ale legislației a căror înlăturare poate avea loc fără ca activitatea curentă a persoanei să fie afectată și care nu creează pericol iminent pentru mediu, viața, sănătatea și proprietatea persoanelor;*

b) **grave** – *încălcări ale legislației a căror înlăturare nu este posibilă în timpul controlului, fiind necesară și posibilă alocarea unei perioade de timp pentru acțiuni de înlăturare, și care creează pericol iminent, dar nu imediat, pentru mediu, viața, sănătatea și proprietatea persoanei controlate și/sau angajații acesteia ori creează pericol iminent, dar nu imediat, pentru societate, care, dacă nu este înlăturat în termenul indicat, va deveni imediat;*

c) **foarte grave** – *încălcări ale legislației a căror înlăturare nu este posibilă în timpul controlului, însă acțiuni în acest sens necesită a fi întreprinse imediat, și care creează pericol iminent și imediat pentru mediu, viața, sănătatea și proprietatea persoanei controlate și/sau angajații acesteia ori creează pericol iminent și imediat pentru societate. Sunt echivalente cu încălcări foarte grave încălcările grave care nu au fost înlăturate în termenul indicat în prescripție.*

- **art.5¹ alin.(4) – (6)**, potrivit căruia :

✓ *În cazul încălcărilor minore pot fi emise doar prescripții în baza cărora se recomandă și se indică modalități de înlăturare a încălcărilor, însă nu pot fi aplicate sancțiuni prevăzute de legea contravențională sau altă lege și nu pot fi aplicate măsuri restrictive.*

✓ *În cazul încălcărilor grave, pe lângă recomandări de înlăturare și oferire a termenului în care se vor înlătura încălcările, pot fi aplicate sancțiuni, însă nu pot fi aplicate măsuri restrictive.*

✓ *În cazul încălcărilor foarte grave se indică modalitățile de înlăturare, se aplică sancțiuni și/sau măsuri restrictive în conformitate cu prevederile legii, după caz.*

- **pct.5 din Anexă**, conform căruia, *Inspectoratul pentru Protecția Mediului este organul cu atribuții de control în următoarele domenii: Protecția mediului, aerului atmosferic, florei, faunei, resurselor forestiere, piscicole, acvatice, solului, utilizarea subsolului și resurselor naturale. Supravegherea pieței privind ambalajele și deșeurile de ambalaje.*

3.4. Întru executarea prevederilor art.5¹ alin.(2) din Legea nr.131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, la 24.01.2023, în Monitorul Oficial al Republicii Moldova (nr.17-20) a fost publicat Ordinul Ministerului Mediului nr.9/2023 cu privire la aprobarea Listelor de verificare în domeniile de competență ale Inspectoratului pentru Protecția Mediului, printre care, se regăsește și Lista nr.1 privind Domeniul gestionării deșeurilor și substanțelor chimice.

3.5. Potrivit art.26 din Legea nr.1515/1993 privind protecția mediului înconjurător:

- *Inspectoratul pentru Protecția Mediului are funcția de exercitare a controlului de stat asupra respectării legilor și altor acte normative în problemele protecției mediului și folosirii resurselor naturale.*

- *Controlul de Stat este efectuat de către inspectorul principal de stat, inspectorii superiori de stat, inspectorii de stat, inspectorii principali zonali, inspectorii superiori zonali și inspectorii zonali ai mediului.*

- *Inspectorul principal de stat al mediului este șeful Inspectoratului pentru Protecția Mediului; inspectorii principali raionali ai mediului sunt șefii inspectoratelor teritoriale pentru protecția mediului; inspectorii superiori de stat, inspectorii de stat, inspectorii superiori raionali și inspectorii raionali ai mediului sunt salariați Inspectoratului pentru Protecția Mediului și ai inspectoratelor teritoriale pentru protecția mediului și sunt desemnați în aceste funcții conform studiilor și rezultatelor atestării.*

- *Controlul de stat al persoanelor care practică activitate de întreprinzător se planifică, se efectuează și se înregistrează în conformitate cu prevederile Legii nr.131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.*

3.6 Potrivit art.27 alin.(1) din Legea nr.1515/1993 privind protecția mediului înconjurător, **Inspectorul principal de stat al mediului, inspectorii principali raionali ai mediului** și, în absența lor, **adjuncții acestora**, au dreptul:

- de a sigila instalații, echipamente tehnice, încăperi și alte bunuri mobile și imobile utilizate în activități neautorizate/ilicite de dobândire a resurselor naturale;
- de a suspenda și interzice proiectarea, construcția, reconstrucția obiectivelor industriale, agricole și de menire socială, lucrările de exploatare a resurselor naturale și alte lucrări în caz de depistare a încălcărilor reglementărilor de protecție a mediului și folosire rațională a resurselor naturale, dacă acestea pot conduce la poluarea mediului și folosirea neautorizată/nerațională a resurselor naturale;
- de a suspenda, total sau parțial, orice activitate, din proprie inițiativă sau la propunerea autorităților administrației publice locale, în caz de depistare a încălcărilor reglementărilor de protecție a mediului și folosire rațională a resurselor naturale, dacă acestea pot conduce la poluarea mediului și folosirea neautorizată/nerațională a resurselor naturale;
- de a înfăptui măsurile prevăzute mai sus, cu respectarea procedurii de contestare, precum și în limitele și modul stabilite în Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător;
- de a cere de la organele de resort sancționarea disciplinară a persoanelor de decizie care nu au asigurat respectarea legislației cu privire la protecția mediului;
- de a examina materialele (dosarele) referitoare la încălcarea legislației cu privire la protecția mediului și de a lua decizii conform legislației în vigoare;
- de a emite decizii în privința persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine, privind repararea prejudiciilor cauzate mediului ca rezultat al poluării lui și/sau folosirii neautorizate/neraționale a resurselor naturale;
- de a intenta acțiuni civile împotriva organelor de stat, întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor și persoanelor fizice care au cauzat prejudicii mediului ca rezultat al poluării lui și/sau folosirii neautorizate/neraționale a resurselor naturale.

3.7 Potrivit art.28 din Legea nr.1515/1993 privind protecția mediului înconjurător, **Inspectorii superiori de stat, inspectorii de stat, inspectorii superiori zonali și inspectorii zonali al mediului**, au dreptul:

- să controleze nestingheriți orice obiectiv de pe teritoriul republicii indiferent de apartenența departamentală și forma de proprietate, în cazul unei activități sau situații ce pot influența negativ mediul sau componenții lui;
- să oprească și să inspecteze orice mijloc de transport, orice alte mijloace tehnice în caz de încălcare a legislației cu privire la protecția mediului sau de acțiuni susceptibile de a aduce prejudicii mediului și resurselor naturale;
- să ceară persoanelor fizice și juridice prezentarea documentelor prevăzute de legislație ce atestă dreptul lor de folosință a resurselor naturale;
- să rețină persoanele vinovate de încălcarea legislației cu privire la protecția mediului și, în caz de necesitate (pentru identificarea persoanei), să le predea la cel mai aprobat post de poliție sau primărie;
- să întocmească procese-verbale și alte documente despre încălcările legislației cu privire la protecția mediului, despre neexecutarea de către persoanele fizice și juridice a deciziilor organelor de resort în problemele protecției mediului, despre nerespectarea condițiilor expuse în autorizația de mediu;
- să efectueze controlul lucrurilor personale și al mijloacelor de transport ale infractorilor legislației cu privire la protecția mediului al producției, dobândite în mod ilicit, al instrumentelor de dobândire a acestuia și al altor corpuri delictive în locurile de dobândire, prelucrare și comercializare;
- să ridice producția, dobândită în mod ilicit, instrumentele de dobândire a ei și alte corpuri delictive, ce au servit la încălcarea legislației cu privire la protecția mediului în locurile de dobândire, de păstrare, prelucrare și comercializare a producției, dobândite în mod ilicit;

- să ceară persoanelor fizice și juridice explicații în scris pentru fiecare caz de încălcare de către ele a legislației cu privire la protecția mediului;
- să interzică pe teritoriile rezervațiilor naturale, monumentelor naturii, braniștilor, parcurilor naționale, pe terenuri cu destinație specială efectuată de lucrări ce contravin regimului acestor teritorii;
- să obțină gratuit de la toate persoanele fizice și juridice, pentru exercitarea funcțiilor de control, informația și explicațiile necesare;
- să examineze materiale despre contravențiile administrative în domeniul protecției mediului și să tragă contravenienții la răspundere în limitele competenței lor;
- să participe la lucrările comisiilor de selectare a terenului și de recepție finală a obiectivelor prevăzute la articolul 23, indiferent de sursa de finanțare, și a obiectivelor de producție, administrative, locative și cu altă destinație finanțate din bugetul de stat sau bugetele locale;
- să efectueze și alte acțiuni, în limitele competenței lor, în domeniul protecției mediului și folosirii raționale a resurselor naturale.

II. FELURILE DE CONTRAVENȚII privind încălcarea regulilor de gestionare a deșeurilor, prevăzute de Codul contravențional RM, și anume:

- **art.109 alin.(7)**, Deversarea deșeurilor provenite din exploatarea navelor sau a reziduurilor de marfă în mediul marin ori în cursuri de apă de către navele care utilizează porturile naționale, precum și neasigurarea predării acestora către instalațiile portuare de preluare;
- **art.113 alin.(2)**, Construcția și amplasarea, în zona de protecție a apelor, a depozitelor de îngrășăminte și pesticide, a obiectivelor pentru prepararea soluțiilor chimice, a depozitelor de produse petroliere, a stațiilor de alimentare cu combustibil, a colectoarelor de ape reziduale de la fermele și complexele zootehnice, a punctelor de deservire tehnică și de spălare a tehnicii și vehiculelor, repartizarea de terenuri, într-o astfel de zonă, pentru depozitarea deșeurilor de orice proveniență, construcția neautorizată de instalații de canalizare, de colectoare și de instalații de epurare a apelor reziduale;
- **art.115 alin.(5)**, Depozitarea neautorizată pe terenuri cu sol fertil a materialelor de construcție ori a deșeurilor industriei extractive și a altor asemenea;
- **art.119 alin.(7)**, Încălcarea modului de ținere a evidenței și a balanței mișcării rezervelor de substanțe minerale utile și deșeurilor producției extractive, încălcarea cerințelor privind ținerea cadastrelor de stat și a balanțelor rezervelor de substanțe utile;
- **art.119 alin.(8)**, Încălcarea cerințelor și regulilor de înhumare (depozitare) în subsol a substanțelor și a deșeurilor nocive sau a apelor uzate;
- **art.119 alin.(10)**, Încălcarea cerințelor și regulilor de ridicare a construcțiilor pe terenurile în al căror subsol există zăcăminte de substanțe minerale utile, pe terenurile întreprinderilor miniere (inclusiv deasupra celor subterane), precum și pe terenurile de înhumare (depozitare) în subsol a substanțelor și a deșeurilor nocive;
- **art.141 alin.(3)**, Încălcarea regulilor de interdicție a amplasării, prelucrării și deversării deșeurilor industriale și celor menajere în obiectele și complexele din fondul ariilor naturale protejate de stat și în zonele de protecție a acestora;
- **art.147 alin.(2)**, Nerespectarea de către unități și întreprinderi a obligației legale privind încadrarea în valorile-limită de emisii a substanțelor periculoase generate ca urmare a eliminării deșeurilor;
- **art.147 alin.(3)**, Desfășurarea activității de valorificare energetică a anvelopelor uzate, activităților de recuperare și de reciclare a deșeurilor de metale în lipsa instalațiilor de purificare a emisiilor în componentele mediului, în lipsa echipamentului de măsurare pentru controlul emisiilor, inclusiv cel computerizat, precum și prezentarea eronată sau neprezentarea rapoartelor privind volumul emisiilor și calitatea acestora, în procesul de activitate;
- **art.149**, Poluarea mediului (aerului atmosferic, a bazinelor acvatice de suprafață și subterane, a terenurilor) cu deșeuri industriale, de construcție sau menajere, cu ape menajere, cu emisii de poluanți ce au cauzat prejudicii, dacă această acțiune nu constituie infracțiune;

- **art.154,** Încălcarea regulilor de gestionare a deșeurilor prin comiterea următoarelor contravenții:

(1) Nerespectarea modului stabilit de colectare, păstrare, transport, depozitare, neutralizare și evacuare, inclusiv în obiectivele acvatice, în subsol etc., a deșeurilor industriale, de construcție, a biodeșeurilor, a deșeurilor municipale și de altă natură.

(1¹) Nerespectarea modului stabilit de ardere a deșeurilor industriale, de construcție, a biodeșeurilor, a deșeurilor municipale și de altă natură.

(2) Faptele specificate la alin.(1) care au creat pericolul poluării mediului.

(3) Depozitarea arbitrară sau în locuri interzise ori utilizarea unor alte procedee de evacuare, tratare sau eliminare a deșeurilor fără autorizația autorităților abilitate.

(4) Tăinuirea informației sau prezentarea intenționată de informații false sau incomplete privind gestionarea deșeurilor, privind evacuarea lor în caz de avarie.

(5) Încălcarea regulilor de evidență și de control primar în domeniul gestionării deșeurilor, nerespectarea termenelor de prezentare a dărilor de seamă în domeniul nominalizat.

(6) Transmiterea deșeurilor periculoase unor persoane fizice sau juridice care nu dețin licențe (autorizații) pentru colectarea, transportarea, tratarea și eliminarea lor.

(7) Nerespectarea regimului și a regulilor de exploatare a instalațiilor de prelucrare și neutralizare a deșeurilor, a locurilor de depozitare ori de înhumare a deșeurilor industriale, a biodeșeurilor, a deșeurilor municipale și de altă natură.

(8) Proiectarea și construcția de întreprinderi și de alte obiective, precum și implementarea de materiale și tehnologii care nu corespund condițiilor de securitate a utilizării, prelucrării și evacuării deșeurilor.

(9) Nerespectarea regulilor privind importul, exportul sau tranzitul de deșeuri.

(10) Neasigurarea sortării, colectării, tratării și evacuării deșeurilor, neatingerea țintelor minime de recuperare sau reciclare a deșeurilor, precum și admiterea stocării deșeurilor de orice proveniență.

(11) Neîntreprinderea măsurilor de lichidare a gunoiștilor neautorizate și necontrolate.

(12) Nerespectarea cerințelor de gestionare a deșeurilor periculoase privind:

a) etichetarea, ambalarea și clasificarea;

b) reclasificarea ca deșeuri nepericuloase;

c) amestecarea cu alte categorii de deșeuri;

d) colectarea, transportarea și depozitarea temporară.

(13) Nerespectarea de către producătorii și distribuitorii de produse a cerințelor prevăzute la art.12 alin.(5)–(7) din [Legea nr.209/2016](#) privind deșeurile.

(14) Nerespectarea procesului de gestionare a deșeurilor de baterii și acumulatori prin:

a) abandonarea bateriilor și acumulatorilor uzați sau a componentelor solide ale acestora;

b) deversarea electrolitului din acumulatorii uzați pentru autovehicule pe sol, în apele de suprafață, apele subterane și în sistemele de canalizare.

(15) Nerespectarea de către operatorul stației de tratare sau de către operatorul schemei de valorificare materială a deșeurilor de echipamente electrice și electronice a obligațiilor privind:

a) asigurarea recuperării sau reciclării deșeurilor de echipamente electrice și electronice supuse tratării care pot fi recuperate sau reciclate;

b) asigurarea atingerii țintelor minime de recuperare și reciclare a deșeurilor de echipamente electrice și electronice;

c) raportarea, trimestrială, către producătorii de echipamente electrice și electronice a rezultatelor de performanță în atingerea țintelor de colectare și tratare a deșeurilor de echipamente electrice și electronice stabilite de Guvern;

d) asigurarea procesului tehnologic astfel încât materialele finale obținute după dezamblarea echipamentelor electrice și electronice uzate să nu conțină componente cu caracteristici periculoase.

(16) Încălcarea interdicției privind producerea, punerea la dispoziție pe piață și utilizarea substanțelor enumerate în secțiunea 1 din anexa nr.6 la [Legea nr.209/2016](#) privind deșeurile, fie individual, fie în compoziția preparatelor, fie sub formă de compuși ai unor diverse articole.

(17) Încălcarea interdicției pentru operațiunile de valorificare sau eliminare a deșeurilor de poluanți organici persistenti care pot conduce la recuperarea, reciclarea, regenerarea sau reutilizarea

oricăror dintre substanțele enumerate în secțiunea a 2-a din anexa nr.6 la [Legea nr.209/2016](#) privind deșeurile.

(18) Încălcarea actelor normative privind gestionarea deșeurilor rezultate din activitatea medicală, de către conducătorii instituțiilor de asistență medicală pentru om și animale, precum și de către conducătorii instituțiilor de cercetări în acest domeniu, prin:

a) lipsa planificării anuale a cheltuielilor necesare pentru gestionarea deșeurilor rezultate din activitatea de asistență medicală pentru om și animale și/sau din cercetările conexe, clasificate în deșeuri periculoase și nepericuloase;

b) lipsa planurilor de gestionare a deșeurilor rezultate din activitatea medicală și asigurarea implementării acestora în conformitate cu regulamentul intern și actele normative aprobate de Guvern;

c) lipsa persoanei responsabile pentru activitățile de gestionare a deșeurilor rezultate din activitatea medicală, nominalizată în modul stabilit, sau neasigurarea formării profesionale continue a angajaților în domeniul gestionării deșeurilor rezultate din activitatea medicală.

- **art.154¹**, Încălcarea normelor privind responsabilitatea extinsă a producătorului, prin comiterea următoarelor contravenții:

(1) Gestionarea deșeurilor în lipsa unui sistem individual sau colectiv de gestionare a fluxurilor respective de deșeuri sau neprezentarea actelor de confirmare a unui sistem individual ori de certificare în calitate de membru al unui sistem colectiv de colectare, tratare, valorificare sau eliminare a produselor ce au devenit deșeuri.

(2) Neînregistrarea în modul stabilit a producătorului sau a distribuitorului de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorului în Sistemul informațional automatizat "Managementul deșeurilor" deținut de Agenția de Mediu.

(3) Nerespectarea de către operatorul depozitului de deșeuri responsabil de întreținerea, supravegherea, monitorizarea și controlul postînchidere al depozitului a obligației de raportare anuală în cadrul Sistemului informațional automatizat „Managementul deșeurilor” despre tipurile și cantitățile de deșeuri eliminate, precum și de raportare semestrială privind datele înregistrate în urma monitorizării depozitului de deșeuri, pentru a demonstra conformitatea cu prevederile din autorizația de mediu pentru gestionarea deșeurilor, precum și pentru a demonstra stadiul îndeplinirii măsurilor din programul pentru conformare.

(4) Nerespectarea de către operatorul depozitului de deșeuri responsabil de întreținerea, supravegherea, monitorizarea și controlul postînchidere al depozitului a obligației de constituire a unui fond pentru închiderea și urmărirea postînchidere a depozitului.

- **art.156**, Neîndeplinirea prevederilor legislației privind expertiza ecologică de stat și evaluarea impactului asupra mediului sau a cerințelor incluse în concluziile expertizei ecologice de stat și evaluarea impactului asupra mediului, finanțarea sau executarea proiectelor și programelor care nu au trecut expertiza ecologică de stat și evaluarea impactului asupra mediului.

- **art.157 alin.(7)**, Omiterea colectării deșeurilor provenite de la animalul plimbat în spațiu public.

- **art.157 alin.(8)**, Refuzul de a elimina animalul mort sau îngroparea acestuia în loc neautorizat.

III. MECANISMUL SUCCINT AL UNUI PROCES CONTRAVENȚIONAL

(Cartea a doua din Codul contravențional al Republicii Moldova)

1. Procesul contravențional începe de drept din momentul sesizării sau al autosesizării agentului constator privind săvârșirea contravenției, desfășurată cu participarea părților și a altor persoane titulare de drepturi și de obligații, având ca scop constatarea contravenției, examinarea și soluționarea cauzei contravenționale, constatarea cauzelor și condițiilor care au contribuit la săvârșirea contravenției.

2. Agentul constator este sesizat prin plângere sau denunț ori se autosesează când dispune de informații suficiente pentru a considera cu un grad înalt de probabilitate că este comisă o contravenție fie prin constatarea faptei contravenționale.

3. Pentru constatarea existenței sau inexistenței contravenției, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției și la cunoașterea altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei,

Agentul Constatator, în cadrul unui proces contravențional are competența de administrare a probelor pertinente, utile și concludente.

În calitate de probe se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace:

- procesul-verbal cu privire la contravenție,
- procesul-verbal de ridicare a obiectelor și documentelor,
- procesul-verbal de percheziție,
- procesul-verbal privind cercetarea la fața locului,
- procesele-verbale privind alte acțiuni procesuale efectuate în conformitate cu CCont,
- explicațiile persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional,
- declarațiile victimei, ale martorilor,
- înscrisurile, înregistrările audio sau video, fotografiile,
- corpurile delictive, obiectele și documentele ridicate,
- constatările tehnico-științifice și medico-legale,
- raportul de expertiză.

4. Constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constator :

- de colectare și de administrare a probelor privind existența contravenției,
- de încheiere a deciziei privind examinarea contravenției în temeiul constatării agentului constator sau procesului-verbal cu privire la contravenție,
- de aplicare a sancțiunii contravenționale, sau
- de trimitere, a dosarului, după caz, funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constator, în instanța de judecată sau în alt organ spre soluționare.

5. În cel mult 15 zile de la data sesizării, agentul constator este obligat să verifice sesizarea, să întreprindă măsurile prevăzute de Codul contravențional și să emită decizia asupra cauzei.

6. Dacă la depistarea sau la examinarea cazului contravențional se stabilește competența unei alte autorități abilitate să constate contravenția sau să examineze cauza contravențională, procesul-verbal cu privire la contravenție și materialele acumulate se remit în aceeași zi conform competenței.

7. La solicitarea unor alți agenți constatori, angajatul cu statut special al Ministerului Afacerilor Interne este obligat să le acorde ajutor la constatarea contravenției.

8. Procesul-verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită și se identifică făptuitorul. Procesul-verbal se încheie de agentul constator pe baza constatărilor personale și a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.

9. Procesul-verbal de control, întocmit conform prevederilor *Legii nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător*, substituie procesul-verbal cu privire la contravenție și are regim juridic și forță juridică similare dacă în el se constată fapta contravențională cu respectarea cerințelor stabilite de Codul contravențional.

10. În cel mult 24 de ore de la data încheierii, procesul-verbal cu privire la contravenție se înscrie într-un registru de evidență în ordinea încheierii și depunerii lui la autoritatea din care face parte agentul constator.

11. Partea rezolutivă a procesului-verbal cuprinde decizia agentului constator :

- de sancționare,
- de încetare a procesului contravențional, sau
- de remitere a cauzei funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constator sau autorității competente să soluționeze cauza contravențională, ori în instanța de judecată, cu recomandarea, în toate cazurile, dacă consideră necesar, privind sancționarea sau privind încetarea procesului, indicându-se și termenul de contestare în instanța de judecată.

12. Examinarea cauzelor contravenționale de către agentul constator (*organele de specialitate specificate la art.400-423¹² Cod contravențional*), procurorul sau comisia administrativă, după caz, se efectuează cu respectarea prevederilor Codului contravențional (Cartea a Doua).

13. După examinarea cauzei contravenționale, agentul constator, autoritatea competentă (persoana abilitată să examineze cauza), după caz, emite decizia asupra cauzei.

14. Decizia Comisiei administrative asupra cauzei contravenționale se adoptă sub formă de hotărâre.

15. Decizia asupra cauzei contravenționale se semnează de către persoana abilitată care a examinat cauza, iar decizia organului colegial – de către președintele și de către secretarul ședinței.

16. În termen de cel mult 3 zile de la data emiterii deciziei, copiile de pe aceasta se remit părților care nu au fost prezente la examinarea cauzei contravenționale și, la cerere, celor prezente, faptul expedierii consemnându-se în dosar.

17. Termenul de contestare a deciziei agentului constator este de 15 zile de la data emiterii acesteia sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de examinare a cauzei contravenționale, de la data înmânării copiei de pe decizia respectivă.

18. Contestația împotriva deciziei emise asupra cauzei contravenționale se depune la autoritatea din care face parte agentul constator, conform competenței teritoriale, care a examinat cauza.

19. În cel mult 5 zile lucrătoare de la data depunerii, agentul constator expediază contestația și dosarul cauzei contravenționale în instanța de judecată competentă.

20. Contestația depusă în termeni legali, suspendă executarea sancțiunii contravenționale aplicată prin procesul-verbal cu privire la contravenție sau prin decizia agentului constator.

21. Dacă în procesul contravențional se constată că fapta considerată contravenție a fost săvârșită în condiții care o plasează sub incidența legii penale, dosarul se remite neîntârziat, prin încheiere motivată, procurorului, după competență.

IV. CONCLUZII CHEIE:

1. *Competența de constatare a contravențiilor chiar și dacă este prevăzută expres în Codul contravențional al RM, nu este una exclusivă a unei autorități distincte.*

2. *Oricare din agenții constatori din cei menționați art.400-423¹² CContr/RM, au dreptul de constatare a contravenției administrative, însă, în măsura care nu are competența exclusivă să examineze, și respectiv, să sancționeze, materialele sunt remise celor organe care au astfel de competențe expres prevăzute de Codul contravențional RM.*

3. *Spre exemplu, dacă una din formele contravenției prevăzute de art.154 Cod Contravențional, este constatată de către colaboratorii poliției, drept asigurat conform art.399 alin.(2), ca finalitate, dat fiind faptul că competența de examinare și sancționare a acesteia aparține potrivit art.398 alin.(1), Comisiei Administrative sau potrivit art.415 alin.(1), Inspectoratului pentru Protecția Mediului, urmează ca materialele acumulate, să fie remise unuia din aceste organe competente.*

4. *Conform Codului contravențional al RM, se identifică o dublare de competență în constatarea și examinarea contravenției prevăzute de art.154 – Încălcarea regulilor de gestionare a deșeurilor, adică:*

- conform art.423¹⁰ alin.(1) din CContr/RM, *contravenția prevăzută de art.154 **se constată de către organele specializate ale administrației publice locale.***

- conform art.398 alin.(1) din CContr/RM, ***Comisia administrativă examinează** contravenția prevăzută la **art. 154.***

- potrivit art.415 alin.(1) din CContr/RM, *contravenția prevăzută la 154 **se constată și se examinează de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului,***

astfel, soluția în așa cazuri fiind una simplă: Organul competent în constatare, în măsura care are și mecanismul legal de examinare, va instrumenta procesul contravențional până la emiterea deciziei de sancționare!!!!!!